

Registerbasert lønns- og sysselsettingsstatistikk basert på a-ordningen

Christoffer Berge

1/10/23

Table of contents

Forord	3
1 Innledning	4
1.1 Formål	4
1.2 Bakgrunn	4
1.3 Annen relevant dokumentasjon	6
1.4 Begreper	6
1.5 Notatets struktur og leseveiledning	7
 I Avklare behov og planlegge	 10
2 Definisjoner	11
2.1 Lønn	11
2.2 ILO-definisjon sysselsetting	11
2.3 Lønnstaker	13
2.4 Ansatt	14
2.5 Arbeidsforhold (jobb)	14
2.6 Selvstendig næringsdrivende	14
2.7 Foretak og virksomhet	15
2.8 Bosatt/ikke-bosatt	15
2.9 Avgrensning av sysselsettingsstatistikk	16
 3 Datakilder	 17
References	18

Forord

Dette er en dokumentasjon av produksjonsprosessen for data til arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk. Hovedkilden er *a-ordningen* som SSB mottar fra Skatteetaten hver måned, og det blir gjort en rekke statistiske bearbeidinger og påkoblinger av andre kjennemerker i SSB. Den klargjorte filen for arbeidsmarkeds og lønnsstatistikk benyttes av svært mange statistikker, analyser og til forskning i SSB samt til deling av data på microdata.no.

Statistisk sentralbyrå, Januar 2023
Tonje Køber

1 Innledning

1.1 Formål

Formålet med dette notatet er å beskrive produksjonsprosessen for data til arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk. Notatet beskriver datakildene som inngår, sentrale definisjoner, hvordan dataene er organisert og koblet sammen, kvalitet samt sentrale variable.

1.2 Bakgrunn

Hovedkilden til data om lønns- og arbeidsmarkedsstatistikk er a-ordningen. Ordningen trådte i kraft 1. januar 2015. A-ordningen er en digital samordning av all rapportering om inntekt, arbeidsforhold og skattetrekk til NAV, Skatteetaten og Statistisk sentralbyrå. Arbeidsgivere og andre opplysningspliktige skal rapportere opplysninger samlet til etatene i a-meldingen.

A-meldingen erstattet 5 skjemaer: melding om arbeidsforhold til NAV Arbeidstakerregister (Aa-registeret), lønns- og trekkoppgaven (LTO), terminoppgaver for skattetrekk og arbeidsgiveravgift, årsoppgaven for arbeidsgiveravgift og oppgave til lønnsstatistikk.

SSB får opplysninger om lønn og ansatte gjennom a-meldingen istedenfor flere ulike kilder. Dette har størst effekt på lønns- og sysselsettingsstatistikken, men har også betydning for mange andre statistikker som bruker data om lønn, ansatte og jobber eller som skal si noe om konjunkturutvikling der jobber har stor betydning.

Et viktig formål med ordningen var og er å forenkle arbeidsgivers rapportering av ansettelsesforhold og inntektsopplysninger ved at de unngår å sende de samme opplysningene til SSB, NAV og Skatteetaten. I tillegg skal de gi bedre oppgaveløsning i etatene og bedre tjenester til brukerne.

For lønns- og sysselsettingsstatistikken i SSB er det utviklet et felles produksjonssystem for mottak og behandling av data fra a-meldingen. Data SSB tidligere mottok gjennom utvalgsundersøkelsen for lønnsstatistikk for privat sektor, lønn for offentlig sektor, LTO- og Aa-registeret ble avsluttet og dekkes nå av a-meldingen.

I dette produksjonssystemet går data gjennom ulike datatilstander – fra kildedata, som er data vi mottar fra Skatteetaten – til klargjorte data og til slutt statistikkdata, som danner utgangspunkt for statistikkproduksjon.

Produksjonsprosessen som beskrives her er for den klargjorte filen som benyttes for å lage arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk, til utlevering som mikrodata til andre seksjoner i SSB, til forskere og brukere av [microdata-plattformen](#).

Den klargjorte filen for arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk benyttes i følgende statistikkprodukter ved seksjon for arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk i SSB per januar 2023:

- [Lønnsstatistikk, årlig](#)
- [Sysselsetting, hovedtall, årlig](#)
- [Helse- og sosialpersonell, årlig](#)
- [Sysselsetting blant innvandrere, årlig](#) (inkluderer også tall for ikke-bosatte)
- [Tilknytning til arbeid, utdanning og velferdsordninger, årlig](#) (foreløpige og endelige tall)
- [Antall arbeidsforhold og lønn, kvartal og månedlig](#) (foreløpig og endelige tall)
- [Sykefravær](#)
- [Ledige stillinger](#)
- [Arbeidskraftundersøkelsen, AKU](#) (til bl.a. estimering og støtteinformasjon ved intervju)

I tillegg benyttes filen i en rekke andre statistikker og registre i SSB, blant annet:

- [Lønnssummer, måned](#)
- [Arbeidskraftkostnader](#)
- [Arbeidskostnadsindeks \(AKI\)](#)
- [Ansatte i barnehage og skole](#)
- [Sysselsatte i kommunal sektor \(KOSTRA\)](#)
- [Nasjonalregnskapet](#)
- [Helsestatistikker](#)
- [Strukturstatistikkene](#)
- [Statistikk om uføretrygd og alderspensjonister](#)
- [Antall ansatte i SSBs Virksomhets- og foretaksregister \(VoF\)](#)

Dataene benyttes også i en rekke ulike analyser og rapporter. Forskere kan søke om tilgang til disse dataene, se mer informasjon i vedlegg C.

1.3 Annen relevant dokumentasjon

Beskrivelse av produksjonsopplegget for den registerbaserte sysselsettingsstatistikken før 2015 er beskrevet i [dokumentasjonsnotatet 2010/08](#).

Kvalitetsrapporter i henhold til krav om kvalitetsrapporter til Eurostat under Rådsforordning (EU) nr. 0530/1999, Grini, Knut Håkon (2007) og Lien et al (2009). I tillegg er det dokumentasjon av utvalgsmetode og vekting av lønnsstatistikken i Grini (2003). Øvrig aktuell dokumentasjon av produksjonen og kvalitetssikringen av lønnsstatistikk før 2016 finnes i Kristoffersen et al (2006) og Kristoffersen, Sigrun (2011).

Dokumentasjon av beregningsopplegget for årslønn før 2015 er beskrevet i [dokumentasjonsnotatet 2011/12](#).

Dokumentasjon av SFP, som danner utgangspunkt for statistikken *Tilknytning til arbeid, utdanning og velferdsordninger*: <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/system-for-persondata>

Notatet om «Kartlegging av arbeidsforhold som oppdragstakere i a-ordningen»: <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/kartlegging-av-arbeidsforhold-som-oppdragtaker-i-a-ordningen>

1.4 Begreper

1.4.0.1 A-meldingen

Dette er navnet på meldingen som inneholder alle opplysningene som sendes inn til Skatteetaten.

1.4.0.2 A-ordningen

A-ordningen er en samordnet måte for arbeidsgivere å rapportere opplysninger om inntekt og ansatte til NAV, SSB og Skatteetaten. A-ordningen trådte i kraft 1. januar 2015.

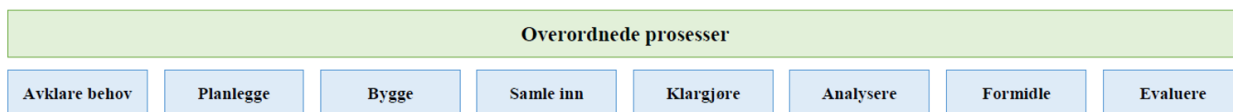
A-ordningen er navnet på ordningen som EDAG-prosjektet utviklet.

1.4.0.3 A-opplysningsloven

[Lov om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. \(a-opplysningsloven\)](#) gir hjemmel for a-ordningen.

1.5 Notatets struktur og leseveiledning

Strukturen i dette notatet følger SSBs virksomhetsmodell, som består av følgende steg:

I dette notatet beskrives alle prosessene med unntak av prosess 6 (analysere) og 7 (formidle). Relevante momenter under disse prosessene er beskrevet i «Om statistikken» til hver enkelt statistikk.

Notatet består av fire deler:

Del 1. Avklare behov og planlegge

Denne delen avklarer behov for data om sysselsetting og lønn. Omfatter definisjoner (kapittel 2) og beskrivelse av datakildene (kapittel 3).

Del 2. Samle inn

Del 2 beskriver kildedata (kapittel 4), prosessene fra kildedata til inndata og inndata (se kapittel 5 og 6), sammenkobling av de ulike datakildene i datavarehus (kapittel 7) samt gir en overordnet beskrivelse av kontroller og tiltak (se kapittel 8).

Del 3. Klargjøre data – fil for arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk

Klargjøring av data omfatter bearbeiding, editering, beregningsmetoder, mv. Denne delen beskriver alle klargjøringsprosesser frem til det vi omtaler som klargjort fil for arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk.

Kort oversikt over de ulike kapitlene i del 3:

Kapittel 9. Knytning mellom lønns- og arbeidsforhold

I inndata ligger informasjon om arbeidsforhold og lønn i ulike tabeller. Dette kapittelet beskriver hvordan arbeidsforhold (jobb) og lønn knyttes sammen.

Kapittel 10. Påkobling av arbeidsforhold fra andre kilder

I kapittel 10 beskrives påkobling av arbeidsforhold fra andre kilder: a) Vernepliktige og b) Skatteetatens oppdrags- og arbeidsforholdsregister (OAR) som omfatter utenlandske oppdragstakere.

Kapittel 11. Tiltak på sluttdato arbeidsforhold

Det gjøres noen korreksjoner på sluttdato for arbeidsforhold (jobber) basert på informasjon i NAVs Arena- register og SSBs statistiske kopi av folkeregisteret (FREG). Dette er beskrevet i kapittel 11.

Kapittel 12. Referanseuke

Datagrunnlaget avgrenses til å gjelde en referanseuke, vanligvis 3. uke i måneden. I dette kapitlet gis det også en begrunnelse for hvorfor vi har valgt en referanseuke.

Kapittel 13. Avgrensning og aggregering av arbeidsforhold

Det gjøres noen spesielle avgrensninger ved overlappende arbeidsforhold i samme virksomhet og aggregeringer hvis flere arbeidsforhold i samme virksomhet, se beskrivelse i kapittel 13.

Kapittel 14. Permisjoner og permitteringer

Opplysninger om permisjoner og permitteringer benyttes til klassifisering av sysselsetting (beskrives i kapittel 19). Personer som er permittert eller på permisjon med forventet varighet under 90 dager skal ifølge anbefalingene fra ILO klassifiseres som sysselsatte. Behandling av opplysninger om permisjon og permitteringer i a-meldingen er beskrevet i kapittel 14.

Kapittel 15. Imputering av arbeidsforhold fra perioden før

Imputering av arbeidsforhold fra perioden før (t-1) er beskrevet i kapittel 15. Opplysningspliktige rapporterer status hver måned i a-meldingen. For å unngå at uteglemler i rapporteringen eller forsinket rapportering skal påvirke sysselsettingstallene, imputeres alle arbeidsforhold fra måneden før (måned t-1) hvis hele foretaket mangler i statistikk måneden (måned t). Det er flere kriterier som må oppfylles for at arbeidsforhold skal bli imputert, se omtale i kapittel 15.

Kapittel 16. Koble på kjennetegn fra virksomheter og foretak i VoF

I kapittel 16 beskrives påkobling av kjennetegn for virksomheter (bedrifter/underenheter) og foretak fra SSBs Virksomhets- og foretaksregister (Vof).

Kapittel 17. Kontroll og tiltak på fravær mellom virksomheter

Tiltak hvis det er en dags overlapp ved jobbskifter mellom virksomheter innenfor referanseuka omtales i kapittel 17.

Kapittel 18. Påkobling av ytelse fra a-meldingen

Vi bruker informasjon om ytelser fra det offentlige for å vurdere hvilke arbeidsforhold uten lønn som skal klassifiseres som sysselsetting. Vi skiller mellom følgende ytelser som rapporteres i a-meldingen: svangerskapsenger, foreldrepenger, sykepenger og sykepenger til fisker som bare har hyre. Dette er omtalt i kapittel 18.

Kapittel 19. Klassifisering av arbeidsforhold og sysselsatte

Det rapporteres inn mange arbeidsforhold i a-meldingen som etter SSBs vurdering ikke er aktive i statistikkperioden. I kapittel 19 bestemmes det hvilke arbeidsforhold som skal regnes som aktive og dermed avgjøre sysselsetting.

Kapittel 20. Koble på helt arbeidsledige og bosatte utenfor arbeidsstyrken

I Kapittel 20 beskrives påkobling av helt arbeidsledige og personer utenfor arbeidsstyrken (bosatte personer 15 år og eldre).

Kapittel 21. Håndtering av lønn og arbeidstid

Kapittel 21 beskriver hvordan informasjon om lønn bearbeides og hvordan variabler i lønnsstatistikken beregnes og kontrolleres. I tillegg beskrives metoden for forbedring av informasjon om arbeidstid.

Kapittel 22. Utlending, beregning av påkobling av kjennetegn

I dette kapittelet beskrives utledning av ulike variable og kjennetegn:

- Arbeidsmarkedsstatus (gir bl.a. informasjon om man er lønnstaker, helt ledig eller ikke-lønnstaker)
- Utledning av arbeidssteds- og bostedskommune
- Imputering av innvandringskategori og innvandringsgrunn
- Imputering av næringskode og sektor

Kapittel 23. Klargjort fil for arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk

Prosessene beskrevet i del 2 (samle inn) og del 3 (klargjøring) leder frem til klargjort fil for arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk.

Del 4. Klargjøre data – fil for registerbaserte sysselsettingsstatistikker

Del 4 beskriver klargjøringsprosessene frem til den klargjorte filen for registerbasert sysselsettingsstatistikk. Den største forskjellen mellom den klargjorte filen for arbeidsmarked og lønn og klargjort fil for registerbasert sysselsettingsstatistikk er at sistnevnte også omfatter selvstendig næringsdrivende samt har kun november som referansetidspunkt.

Kapittel 24 beskriver påkobling av selvstendig næringsdrivende. I kapittel 25 beskrives kort noen sentrale statistikker, mens kapittel 26 beskriver statistikken *Antall arbeidsforhold og lønn*.

Part I

Avklare behov og planlegge

2 Definisjoner

I dette kapitlet defineres noen helt sentrale begreper som er relevant for statistikkene.

2.1 Lønn

Lønnsbegrepet i lønnsstatistikken er begrenset til å omfatte kontante godtgjørelser fra arbeidsgiver til arbeidstaker for utført arbeid. Statistikken omfatter følgelig ikke naturalytelser, forsikringer og heller ikke trekkfrie utgiftsgodtgjørelser og lignende. Det er brutto lønn før skatt som er lønnsbegrepet.

Månedslønn er hovedbegrepet i Statistisk sentralbyrås lønnsstatistikk. Månedslønn omfatter avtalt lønn, uregelmessige tillegg og bonuser. Overtidsgodtgjørelser er ikke medregnet i månedslønn.

Måling av lønn er bestemt av internasjonale forordninger: [Rådsforordning \(EU\) nr. 0530/1999 av 9. mars 1999 om strukturstatistikk for lønn og arbeidskraftkostnader](#).

2.2 ILO-definisjon sysselsetting

Betegnelsen *arbeid* gir uttrykk for alt inntektsgivende arbeide av *minst én times varighet*. Alle midlertidig fraværende grunnet sykdom, skade, ferie, streik, lockout, utdanningspermisjon, foreldrepermisjon, permitteringer grunnet dårlig vær, mekanisk eller elektrisk sammenbrudd, mangel på råmaterialer eller drivstoff, eller annet fravær med eller uten tillatelse, blir å betrakte som sysselsatte gitt at de har en formell tilknytning til et arbeide. Arbeidsgivere og medlemmer av Næringslivets hovedorganisasjon er å betrakte som selvstendige. Ubetalte familiearbeidere i arbeide betraktes som selvstendige uansett reell arbeidstid. Læringer er å betrakte som lønnstakere. En *sysselsatt* person er en person over en spesifisert alder som i løpet av en kort periode, enten en uke eller en dag, finnes blant kategorier lønnstaker eller selvstendig.

I statistikker som *AKU*, *lønnsstatistikken*, *antall arbeidsforhold og lønn* og *den registerbasert sysselsettingsstatistikken* benyttet en uke som referansetidspunkt.

Personer med ulønnet permisjon/permitteringer på under 90 dager regnes som sysselsatte.

Når man bruker begrepet sysselsatt er det vanlig å ta utgangspunkt i personen hovedarbeidsforhold. Fordeling etter kjennemerker som f.eks. næring blir da etter dette arbeidsforholdet.

I den klargjorte filen for arbeidsmarked og lønn er det arbeidsforhold (jobb) som er enheten. Flere jobber i samme virksomhet for samme person blir slått sammen til én jobb.

2.2.0.1 Internasjonale forpliktelser vedrørende måling av sysselsetting

Forpliktelsene om måling av sysselsetting bestemmes dels av konferanser i regi av FN og dels av Norges EØS medlemskap. Nedenfor er det en nærmere omtale av dette.

Norge (Stortinget) har undertegnet en ILO-konvensjon (The International Labour Organisation som er et FN organ) om at Norge skal lage statistikk og sende data om sysselsetting, arbeidsledighet m.m. i befolkningen til ILO. Hvordan sysselsettingen mer konkret skal måles, bestemmes av ILO resolusjoner.

Resolusjonene drøftes og vedtas på konferanser hvor alle medlemsland i FN er invitert til å delta. Fra Norge og de fleste andre medlemsland er det representanter fra de nasjonale statistikkbyråer som deltar. Konferansen avholdes omtrent hvert femte år. Mens ILOs konvensjon gjelder måling og rapportering av sysselsettingen i befolkningen, utarbeider FN statistiske kontor standard for utarbeidelse av Nasjonalregnskap. Sysselsetting målt ved antall personer og timeverk inngår også her. Man har valgt å anvende samme definisjon av hva som er sysselsetting i de to FN-organene. Forskjellen er at mens ILOs fokus er måling av sysselsetting blant de som er bosatt i landet, skal man i nasjonalregnskap måling sysselsetting i såkalt hjemmehørende virksomheter i landet (uansett om personene er bosatt i landet eller ikke), se nærmere omtale av dette i kapittel 2.9.

ILO-konvensjonen er bindende for Norge, mens resolusjonen om den konkrete definisjonen og målingen av denne, er mer å anse som veiledende fra ILOs side. Det skyldes blant annet at den skal kunne anvendes i land med svært ulike arbeidsmarkeder og er derfor åpen for en del nasjonale tilpasninger.

EU har valgt å ta utgangspunktet i ILOs resolusjon om måling av sysselsetting og konkretisert denne ytterligere i sine lovforordninger om utarbeidelse av arbeidsmarkedsstatistikk, nasjonalregnskap og næringsstatistikker. Gjennom EØS-avtalen er disse også gjort gjeldene for Norge etter vedtak i Stortinget. Ved dette har dermed også ILOs resolusjon om måling av sysselsetting indirekte blitt juridisk bindende for Norge.

Informasjon om ILO-konvensjonen og ILO-resolusjonen på nettsidene:

https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:::NO:12100:P12100_ILO_CODE:C160:NO

og

http://www.ilo.ch/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_230304.pdf

International Labour Organisation (ILO). Hentet fra

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/publication/wcms_099576.pdf

Formelt gjelder Norges forpliktelser det vi skal levere av data til EU og ulike FN organ som ILO. Vi kan i teorien avvike fra dette i det vi selv publiserer på våre hjemmesider. Det er to hovedgrunner til at vi ikke ønsker å gjøre dette. Det ene er at vi finner at de internasjonalt avtalte anbefalinger er faglig godt begrunnet ut fra formålet med statistikkene, og for det andre ønsker brukerne i Norge at våre data skal være sammenlignbare med det som andre land publiserer.

I henhold til ILO-definisjonen skal man regnes som sysselsatt selv om man bare har en avtalt/vanlig arbeidstid på 1 time i referanseuka som man kartlegger. En viktig grunn til at man i praksis ikke har noen nedre grense for sysselsetting, er at man i næringsstatistikk og nasjonalregnskap vil ha med alle arbeidstimer/lønnsutgifter som er medgått til produksjon av varer og tjenester. En annen grunn er at det ikke er noen opplagt grense for hva som skal være en annen nedre grense for arbeidstid. Man har derfor for å kompensere for dette ved å bl.a. anbefale at de sysselsatte fordeles etter arbeidstid. Brukere av statistikken kan dermed ut fra sitt formål eventuelt velge om man bare vil forholde seg til de som arbeider heltid eller mer enn halvtid. I [Arbeidskraftundersøkelsen \(AKU\)](#) er det i tillegg følgende anbefalinger:

- De sysselsatte skal spørres i AKU om hva de oppfatter som sin hovedsakelige status (sysselsatt, under utdanning, ufør, alderspensjonist osv.)
- Sysselsatte på deltid skal spørres i AKU om de ønsker å arbeide flere timer

2.3 Lønnstaker

Som lønnstakere defineres personer som i løpet av referanseperioden utførte arbeid for lønn eller betaling i form av kontanter eller varer, eller personer som har arbeidet i sin nåværende jobb, men som var midlertidig fraværende fra arbeidet i løpet av referanseperioden og har en formell tilknytning til arbeidet som tilfredsstillende en eller flere av følgende kriterier:

- kontinuerlig mottak av lønn eller betaling,
- forsikring om at vedkommende vil kunne vende tilbake til arbeidet etter fraværsperioden, eller en avtale om gjeninntredelsestidspunkt,
- fraværsperioden er mindre enn eller lik den varigheten som en person kan motta offentlig støtte uten å være tvunget til å akseptere annet arbeid.

Bortsett fra vernepliktige og personer på sivilteneste, er det et hovedkriterium at personene har mottatt lønn i arbeidsforholdet.

Lønnstakere omfatter arbeidsforhold av typen [ordinære](#) og [maritime](#) samt arbeidsforhold som [frilanser](#), [oppdragstaker](#) og [personer som mottar honorar](#).

For lønnstakere med flere arbeidsforhold er ett av arbeidsforholdene fastsatt som det viktigste (hovedarbeidsforholdet).

Samme definisjon benyttes i AKU, med unntak av at AKU ikke omfatter vernepliktige og personer på siviltjeneste.

2.4 Ansatt

Ansatte omfatter alle som mottar kompensasjon for arbeid i form av lønn o.l. Ansatte omfatter det samme som lønnstakere, men ikke [frilansere](#), [oppdragstakere](#) og [personer som mottar honorar](#), siden de ikke har et tjenesteforhold/ansettelsesforhold (ikke ansatte).

For ansatte med flere arbeidsforhold er ett av arbeidsforholdene fastsatt som det viktigste (hovedarbeidsforholdet).

2.5 Arbeidsforhold (jobb)

Arbeidsforhold brukes synonymet med jobb som kompenseres i form av lønn e.l. Betegnelsen omfatter både hovedarbeidsforhold og biarbeidsforhold. En person (individ) kan ha flere arbeidsforhold (jobber) i ulike virksomheter. Flere arbeidsforhold i samme virksomhet summeres opp til ett arbeidsforhold.

Forskjellen mellom antall ansatte/antall lønnstakere og antall arbeidsforhold vil dermed være at sistnevnte også inkluderer biarbeidsforhold.

2.6 Selvstendig næringsdrivende

Som selvstendige næringsdrivende defineres personer som i løpet av referanseperioden utførte noe arbeid for profitt eller for familiens beste, i kontanter eller goder, eller personer med et foretak, som kan være et forretningsforetagende, et jordbruk eller et serviceforetakende, som var midlertidig fraværende av en eller annen årsak fra arbeidet i løpet av referanseperioden.

I den registerbaserte statistikken identifiseres selvstendig næringsdrivende ved hjelp av informasjon om næringsinntekt fra Selvangivelsesregisteret (skattemeldingen).

2.7 Foretak og virksomhet

2.7.0.1 Virksomhet/bedrift

Virksomhet (bedrift/underenhet) brukes av SSB som betegnelse på en produksjonsenhet, det vil si en lokalt avgrenset enhet som hovedsakelig driver produksjon av varer eller tjenester innenfor en bestemt næring. Dette omtales som underenhet i Enhetsregisteret (ER).

Virksomheter er konkrete arbeidssteder som for eksempel butikker, hoteller, skoler, bakerier, reklamebyråer og advokatkontorer.

2.7.0.2 Foretak

For privat sektor opererer Enhetsregisteret (ER) med foretak som navn på en juridisk selvstendig enhet. Foretak i privat sektor er videre splittet opp i virksomheter.

I motsetning til privat sektor kan kommunal forvaltning og statsforvaltningen også ha registrert enheter mellom det øverste nivået (foretaket) og det laveste nivået (virksomheten). Disse mellomliggende nivåer omtales som organisasjonsledd.

I den klargjorte filen for arbeidsmarked og lønn (og den klargjorte filen for registerbasert sysselsetting) er foretak nivået over virksomhet.

2.8 Bosatt/ikke-bosatt

Bosatte

Bosatte er definert som personer registrert i Folkeregisteret og inkluderer også midlertidige innflyttere med planlagt opphold i Norge på seks måneder eller mer.

Ikke-bosatte (utenlandske pendlere)

Ikke-bosatte er definert som personer registrert i Folkeregisteret med planlagt opphold i Norge på under seks måneder. Ikke-bosatte omfatter personer med et midlertidig ID-nummer (D-nummer) eller som er registrert som utvandret, men jobber i Norge.

Ikke-bosatte, også kalt utenlandske pendlere, korttidsinnvandrere eller lønnstakere på korttid-sopphold, omfatter personer som ikke er registrert som bosatt i folkeregisteret. Ikke-bosatte omfatter:

- Lønnstakere i norske og utenlandske virksomheter som har lengre arbeidsperioder i Norge med påfølgende lengre friperioder.

- Personer som ikke bor i Norge i det hele tatt, men som pendler over grensen hver dag eller ukentlig for å arbeide i Norge. Disse er registrert som ikke-bosatte uansett hvor lenge pendlingen foregår, forutsatt at de bor utenfor Norge. Dette gjelder for eksempel nordmenn og svensker som bor i Sverige og jobber i Norge.
- Utenlandske bosatte som arbeider på kontinentalsykkelen eller som er sjøfolk på norske skip i utenriksfart innenfor EØS-området.
- Asylsøkere med midlertidig arbeidstillatelse

Dette er en svært heterogen gruppe som altså omfatter personer som pendler til arbeid i Norge for lengre eller kortere perioder av gangen. Det betyr at selv om en person er korttidsinnvandrер, kan man arbeide i Norge i flere år.

2.9 Avgrensning av sysselsettingsstatistikk

Avgrensning av sysselsettingsstatistikk kan sees fra to synsvinkler. Definisjonen av sysselsetting er lik, men de har noe ulike anbefalinger om kriterier for hva som skal forstås som sysselsatt. Det ene perspektivet er å beskrive *befolkningens tilpasninger til arbeidsmarkedet* (inkludert ikke-sysselsatte). Da er det vanlig å avgrense populasjonen til personer 15-74 år bosatt i Norge (*hjemmehørende folkemengde i yrkesaktiv alder*).

Det andre perspektivet er *foretakenes bruk av arbeidskraft i produksjonen* av varer og tjenester. Da er det vanlig å inkludere *alle sysselsatte som har sitt arbeidssted i virksomheter hjemmehørende i Norge*, uavhengig av alder og om den sysselsatte er registrert bosatt i Norge eller ikke. Ved denne tilnærmingen inkluderes også utenlandske ansatte på korttidsopphold (ikke-bosatte/utenlandske pendlere) som jobber i en virksomhet hjemmehørende i Norge, men ikke utenlandske ansatte som jobber i utlandet lønnet av norsk enhet.

Noen statistikker publiserer etter den første avgrensningen til bosatte personer (befolkningens forhold til arbeidsmarkedet), som den [registerbaserte sysselsettingsstatistikken](#) og [arbeidskraftundersøkelsen \(AKU\)](#). Personer som er bosatt i Norge, men arbeider i virksomheter hjemmehørende i utlandet skal i prinsippet klassifiseres som sysselsatte, men de fleste av disse mangler vi opplysninger om i a-meldingen. Arbeidskraftundersøkelsen (som er en utvalgsundersøkelse) derimot, fanger opp at de er sysselsatte gjennom intervju.

[Lønnsstatistikken](#), [antall arbeidsforhold og lønn](#) og [Nasjonalregnskapet \(NR/KNR\)](#) er eksempler på statistikker som publiserer etter den andre avgrensningen (*foretakenes bruk av arbeidskraft i produksjonen* av varer og tjenester).

De ulike avgrensninger av populasjonen som er omtalt over gjelder statistikkproduktene på www.ssb.no. Filen(e) for disse, som beskrives i dette dokumentasjonsnotatet, vil være unionen av alle populasjonene. Det er således først ved uttaket av data fra filen til tabellproduksjon at man gjør avgrensningene.

3 Datakilder

References